

Priopćenje o nastavku primjene zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik

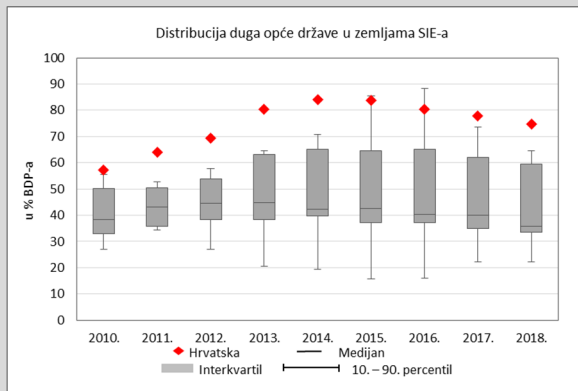
Na temelju članka 131. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 15/2018.) i članka 3. Odluke o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 78/2017.) Hrvatska narodna banka propisala je obvezu održavanja zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik. Njega su kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ovisno o vrsti, opsegu i složenosti poslova kreditne institucije dužne održavati u visini od 1,5% ukupne izloženosti rizicima odnosno 3% ukupne izloženosti rizicima ako su identificirane kao sistemski značajne prema kriteriju udjela imovine pojedine kreditne institucije u ukupnoj imovni izračunatoj na temelju konsolidiranih revidiranih podataka za nacionalni financijski sektor, koja čini dio supervizorske javne objave dostupne na mrežnim stranicama Hrvatske narodne banke. Ova se obveza u skladu s člankom 131. Zakona o kreditnim institucijama preispituje najmanje jednom u dvije godine.

Analiza strukturnih elemenata financijske stabilnosti i sistemskog rizika u gospodarstvu, koju HNB redovito provodi, pokazuje kako su se strukturne ranjivosti sustava i izloženosti sistemskom riziku zadržale na umjereno visokoj razini. Unatoč tome što je nastavak gospodarskog rasta doveo do ublažavanja strukturnih neravnoteža, zbog čega je Europska komisija u veljači 2019. objavila da makroekonomske neravnoteže u Hrvatskoj više nisu prekomjerne, a dvije od tri agencije za dodjelu rejtinga objavile su ponovni ulazak Hrvatske u investicijski razred, zaduženost javnoga i privatnog sektora i vanjske neravnoteže i nadalje su znatne i više su nego u drugim zemljama Srednje i Istočne Europe (SIE) (slike 1. i 2.). Hrvatsko je gospodarstvo, s obzirom na relativno visoku razinu duga, ostalo osjetljivo na moguće promjene uvjeta financiranja na međunarodnim tržištima. Osim toga, produljeno razdoblje niskih kamatnih stopa može potaknuti sklonost preuzimanju rizika u potrazi za većim zaradama, što može dodatno produbiti ranjivosti u financijskom i nefinancijskom sektoru. Takva prekomjerna kumulacija rizika pojačava nepovoljan utjecaj mogućeg pogoršanja uvjeta financiranja na međunarodnim tržištima, koje bi se moglo preliti i na Hrvatsku. Malo i otvoreno gospodarstvo poput Hrvatske, koje je još i opterećeno akumuliranim strukturnim neravnotežama, osobito je izloženo globalnim kretanjima te se posljedice usporavanja ekonomske aktivnosti zemalja u okružju i šire relativno brzo mogu izravno i neizravno prenijeti i na Hrvatsku. Osim toga, valja spomenuti i nepovoljne demografske i migracijske trendove, koji su doveli do smanjenja ponude radne snage, što nepovoljno djeluje na

potencijal rasta hrvatskoga gospodarstva i održivost duga svih sektora (Slika 3.). Stopa nezaposlenosti smanjuje se već nekoliko godina, djelomično pod utjecajem navedenih migracijskih trendova, ali i nadalje je primjetno viša nego u drugim zemljama SIE-a (Slika 4.). U financijskom sektoru nastavak procesa okrupnjavanja bankarskog sektora tijekom 2017. i 2018. doveo je do porasta već ionako visoke koncentracije financijskog sustava, vidljivo premašujući europski prosjek (Slika 5.), što sustav čini osjetljivijim na potencijalne ranjivosti neke od banaka.

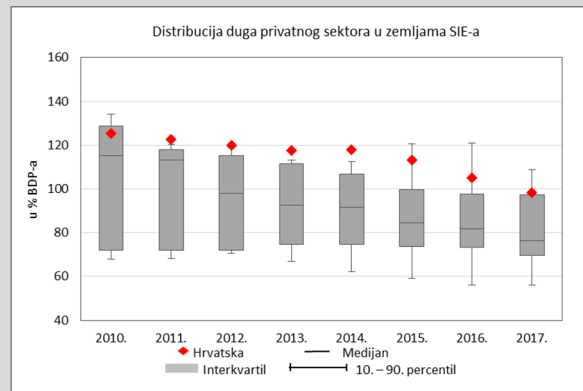
Provedena analiza podupire nastavak primjene zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik uz ranije utvrđenu visinu stopa za dvije skupine kreditnih institucija, kako je definirano člankom 3. Odluke o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 78/2017.). Hrvatska narodna banka nastavit će redovito pratiti evoluciju sistemskih rizika strukturne prirode te će preispitati visinu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik po potrebi, a najmanje jednom u dvije godine.

Slika 1. Dug opće države i nadalje je relativno visok u odnosu na usporedive zemlje članice EU-a

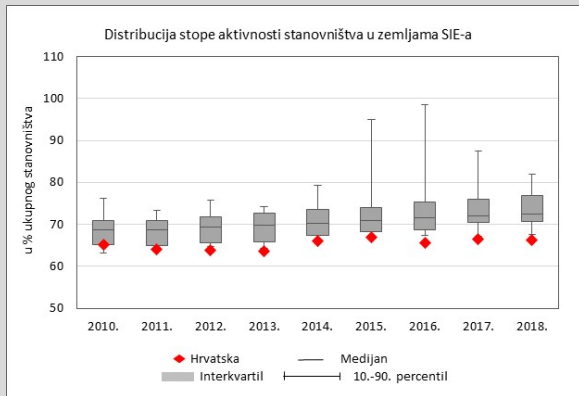
Izvor: Eurostat

Slika 2. Relativno visoka zaduženost domaćega privatnog sektora

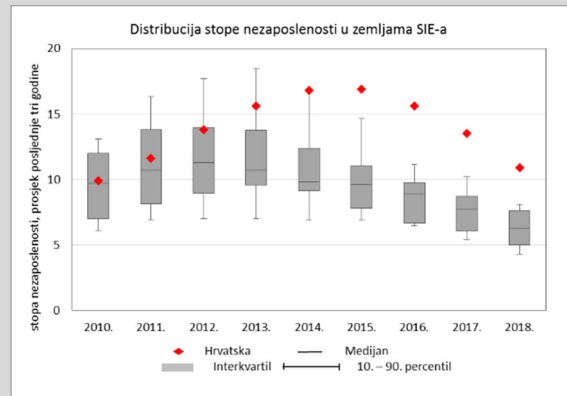
Napomena: Dug privatnog sektora uključuje obveze na osnovi dužničkih vrijednosnih papira i kredita privatnih nefinancijskih društava, kućanstava i neprofitnih institucija koje služe kućanstvima. Cjeloviti podaci za 2018. još nisu objavljeni.
Izvor: Eurostat

Slika 3. Stopa aktivnosti stanovništva najniža je među zemljama Srednje i Istočne Europe

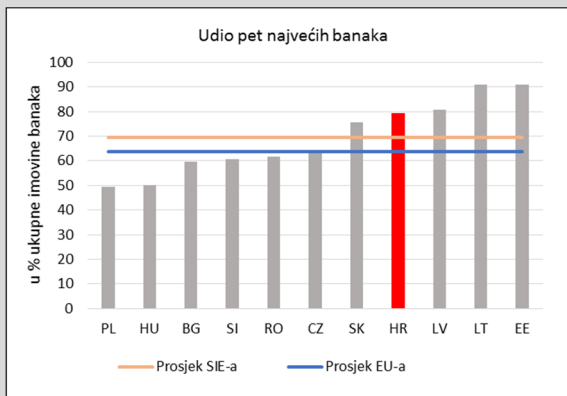
Napomena: Aktivno stanovništvo definirano je kao zbroj zaposlenih i nezaposlenih osoba. Izvor: Eurostat

Slika 4. Stopa nezaposlenosti, unatoč smanjenju, i nadalje je najviša među usporedivim zemljama EU-a

Izvor: Eurostat

Slika 5. Koncentracija bankarskog sektora mjerena tržišnim udjelom pet najvećih banaka (2018.)

Izvor: ESB